

ปล่อยตัวผู้ต้องหาโดยไม่มีอำนาจ ... ผิดวินัย !

คดีปกครองที่นำมาเล่าสู่กันฟังในวันนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในฐานะพนักงานสอบสวนซึ่งใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง

โดยสั่งการด้วยวาจาให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาซึ่งเป็นบุคคลต่างด้าว ซึ่งผลจากการกระทำดังกล่าวทำให้ถูกลงโทษทางวินัยปลดออกจากราชการ

หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการอุทธรณ์คำสั่งแล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจท่านนี้ได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่ง

โดยอ้างว่าการปล่อยตัวผู้ต้องหาเป็นกรณีที่ไม่ได้มีเจตนาที่จะกระทำความผิด แต่เพราะได้มีการควบคุมตัวผู้ต้องหาซึ่งเป็นบุคคลต่างด้าวเกินกว่าระยะเวลาที่กำหนดอันเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการปล่อยตัวในครั้งนี้ไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการแต่อย่างใด ประกอบกับเป็นการกระทำที่มีเหตุอันสมควรและเข้าใจโดยสุจริตว่าสามารถปล่อยตัวบุคคลที่ถูกกักตัวไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายได้

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 54 วรรคสาม และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 11) ลงวันที่ 25 มิถุนายน 2541 ได้กำหนดเกี่ยวกับตำแหน่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลต่างด้าวในระหว่างรอการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร โดยกำหนดให้ ผู้กำกับการ หรือรองผู้กำกับการ หัวหน้าสถานีตำรวจนครบาลหรือภูธร หรือ สารวัตรหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร หรือผู้รักษาราชการแทน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในเรื่องดังกล่าว

ดังนั้น กรณีที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวนถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ปล่อยตัวผู้ต้องหาตามกฎหมาย หรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวนได้สั่งการให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาซึ่งเป็นบุคคลต่างด้าวไปโดยพลการ โดยผู้กำกับการ สถานีตำรวจภูธรหรือผู้รักษาราชการแทนในฐานะผู้มีอำนาจอนุญาตยังมีได้พิจารณาอนุญาตให้ปล่อยตัว ถือเป็นการไม่ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ เป็นเหตุให้ไม่สามารถส่งตัวบุคคลต่างด้าวให้แก่เจ้าพนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมืองเพื่อผลักดันหรือเนรเทศกลับออกไปนอกราชอาณาจักรได้ จึงเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง ซึ่งถือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 79 (6) ประกอบมาตรา 78 (1) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547

สำหรับการควบคุมตัวบุคคลต่างด้าวเกินกว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 นั้น ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดให้อำนาจแก่ผู้ฟ้องคดีใช้ดุลพินิจในการปล่อยตัวบุคคลต่างด้าวได้ โดยหากเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีในฐานะพนักงานสอบสวนย่อมมีสิทธิในการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา 90 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เท่านั้น

ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งลงโทษให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากทางราชการเพราะกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 697/2557)

คดีนี้ไม่เพียงแต่จะเป็นอุทาหรณ์สำหรับการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินการกับผู้ต้องหาเท่านั้น หากแต่ยังเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับฝ่ายปกครองที่จะใช้อำนาจหน้าที่ได้เฉพาะแต่ที่กฎหมายได้บัญญัติให้อำนาจไว้ หรือที่เรียกว่า “ไม่มีกฎหมายย่อมไม่มีอำนาจ” อันเป็นหลักสำคัญประการหนึ่งของหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ซึ่งจำกัดการใช้อำนาจการกระทำต่าง ๆ ของฝ่ายปกครองว่า จะต้องกระทำภายในขอบเขตที่กฎหมายได้บัญญัติไว้เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นกรอบในการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และเพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนไม่ให้ถูกกระทบกระเทือนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น เมื่อไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ย่อมใช้อำนาจนั้นไม่ได้ ครับ !

นายปกครอง
